

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайн середовища	Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Кафедра	Дизайн тканин та одягу	Рік навчання	3
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Нормативна
Спеціальність	022 Дизайн	Семестри	2

Спецрисунок, скетчинг

Семестр 6 (весна 2024)

29 січня – 1 травня

Викладач Будник Олексій Петрович
E-mail @gmail.com
Заняття група 3 Д0 21 , понеділок 13.00-15.30, ауд. дистанційно

Консультації за домовленістю
Адреса ауд. 32, поверх 2, корпус 1, вул. Мистецтв 8
Телефон (057) 706-02-81 (кафедра рисунка)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Заняття та консультації з викладачем відбуваються згідно розкладу у визначені дні та години. Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є листування електронною поштою або месенджери. В разі необхідності додаткової консультації ескізи робіт студентів, запитання можуть бути надіслані на пошту викладача чи у месенджери. Умови листування: 1) у листі обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (Спецрисунок,скетчинг) та ім'я автора; 2) файли підписувати таким чином: *прізвище, назва дисципліни, тема завдання*.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Спецрисунок,скетчинг» є певний обсяг знань з креслення, перспективи, пластичної анатомії. Студент отримує повну підтримку при опрацюванні матеріалу з нормативної дисципліни та у практичній роботі.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Приклади рисунків студентів із академічного фонду. Електронний ресурс: класичні та сучасні взірці. Додаткова література з дисципліни.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Виконання завдань потребує наступні матеріали: мольберт, папір для рисунку (розмір згідно завдання та композиції), олівці різної м'якості, ластик. Для творчих завдань – такі графічні матеріали: сепія, сангіна, вугілля та інші.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Ключовими моментами у навчанні студента є розвиток наступних знань та навиків:

- образне композиційне мислення, розвинуте у результаті постійної праці над осмисленням змісту завдання;
- вміння виразити пластику та пропорції визначеної природи в багатстві та цільності складових елементів: просторі, середовищі, об'єму форми, світлотіні, взаємодії предметних та композиційних елементів, фактурі матеріалу, індивідуальних властивостей.

Різновиди рисунків, виконання яких потребує системного підходу – начерки з натури, яка рухається, та короткотривалі замальовки. Виконання таких завдань формує:

- відчуття правильних пропорцій, окомір, базові композиційні навички;
- вміння на основі придбаних знань малювати по уяві та пам'яті, що є важливим для творчої діяльності художника;
- вільне володіння технічними засобами відображення, що сприяє розвитку індивідуальних можливостей художника у відтворенні його творчих задумів.

Глибоке критичне освоєння мистецької спадщини, аналіз рисунків визнаних майстрів і виконання копій з них допомагає творчому зростанню молодого художника, підвищуючи його культуру та художній смак.

Знання і навички формуються поступово – від простих завдань до складних.

Завершена робота повинна відповідати всім вимогам спецрисунку.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом, ухваленим методичною радою ХДАДМ 5 семестр має 45 навчальних годин.

5-ий семестр містить: 2 модуля, 4 практичних завдання.

1 модуль :

Завдання 1. Начерки людей. Матеріал: олівець, гумка, папір. Формат А-4.

Завдання 2. Стилізація зображення на основі вибраного одного з начерків. Графічні засоби виразності : лінією, п'ятном(плямою), лінією і п'ятном(плямою). Матеріали: туш, гуаш, пензель, перо, маркери, папір. Формат А-4

2 модуль :

Завдання 1. Тематична декоративно-графічна композиція з стилізованим образом людини:

1. Принцип побудови станкової композиції. Задача - знайти рівновагу (статика або динаміка);
2. Принцип побудови монументальної композиції. Задача - знайти рівновагу (статика або динаміка). Матеріали: папір, туш, гуаш, пензель, перо, маркер. Формат А-3.

Завдання 2. Екзаменаційне завдання: Конструктивний аналіз форми фігури в положенні стоя.

Виконання з натури або з копії майстра .

Етапи виконання:

1. Конструктивний аналіз форми.
2. Графічне узагальнення в три тона: світло, півтон, тінь.
3. Завершення. Детальна моделіровка форми.

Матеріал: олівець, гумка, папір. Формат А-2

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Основні форми вивчення курсу – виконання практичних завдань.

Метод повідомлення нових знань – практична робота.

Мета запропонованих завдань – вивчення законів образотворчого мистецтва, принципів лінійно-повітряної перспективи, принципів конструкції та формоутворення; проведення аналізу і виразного відтворення конкретного пластичного змісту моделі з урахуванням об'єму форми, пропорцій, простору, освітлення, фактури матеріалу; вміння виконувати характерні начерки, короткострокові замальовки, рисунки по пам'яті і уяві. Студент повинен оволодіти навичками роботи з наступними матеріалами: олівець, сангіна, сепія, вугілля, соус тощо. Вправи побудовані за принципом послідовного ускладнення учбових задач, пов'язаних між собою смисловим навантаженням.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи виконаних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі екзаменаційних переглядів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	А+ 98–100	задовільно	64–74	D
			А 95–97		60–63	E
			А- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	В		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	С				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач приділяє досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі найновіших досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів.

Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими освітніми потребами (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби або іншої важливої причини, викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з адміністрацією та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студенти повинні обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. Студент має право на дозвіл вийти з аудиторії за необхідністю. Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладачу). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, студент має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідними нотатками, а також практичною роботою. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими студентами не передбачені. Відсутність практичних завдань на поточних переглядах безпосередньо впливає на зниження підсумкової оцінки.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не припустимі. Якщо під час рубіжного контролю визначено плагіат, тобто суттєве запозичення або копіювання в практичній роботі чужих матеріалів, студент не отримує бали за тему. Він зобов'язаний її переробити, в цьому випадку нараховується лише 50% від максимальної кількості балів за цю частину. Якщо факт академічної недоброчесності зафіксований на екзаменаційному перегляді – студент максимально отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю. **Корисні посилання:** <https://zakonodavstvo.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Відмінно (90-100 балів, А): Рисунок виконано бездоганно як в цілому, так і з точки зору графічного виконання окремих його елементів та деталей:

- точне, безпомилкове розташування усього зображення та його елементів на форматі;
- вірне зображення пропорційних співвідношень одного об'єкту до іншого, окремих деталей до цілого;
- точна передача конструкції об'єкту зображення, переконлива передача форми об'єктів засобами лінійної та повітряної перспективи, використанням законів світлотіні, тону і тональних співвідношень;
- висока технічна майстерність, професіоналізм.

Це найвищий рівень виконання творчого та академічного завдання: при виконанні усіх перелічених вимог рисунок виглядає майстерним, естетичним, відчувається певна натхненність при виконанні завдання. Безпомилкове виконання базових вимог.

Добре (82–89 балів, В; 75–81 балів, С). Рисунок виконано добре як з точки зору загального естетичного сприйняття, так і з точки зору графічного виконання:

- добре розташування на форматі;
- добре передано пропорційне співвідношення одного об'єкту до одного, окремих деталей до цілого;
- проаналізовано конструкцію об'єкту засобами лінійної та повітряної перспективи;
- непогане використання графічного матеріалу, висока технічна майстерність, помітні добрі навички у передачі зображення.

Добре виконаний рисунок, але допущено 1-2 (В) чи 3-4 (С) незначні помилки в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки. Завдання виконано добре з точки зору базових вимог академічної школи.

Задовільно (64-74 балів D; 60-63, E). Рисунок виконано достатньо непогано з точки зору графічного виконання окремих його елементів і деталей:

- непогане розташування усього зображення на форматі;
- не зовсім точне зображення пропорційних співвідношень;
- присутні помилки у передачі форми об'єктів;
- недосконале використання графічного матеріалу.

Задовільно виконаний рисунок, але помітно недосконале виконання одного або декількох елементів, допущено 5-6 (D) чи 7-8 (E) помилок в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки; порушення послідовності виконання рисунка. Завдання виконано задовільно з точки зору базових вимог академічної школи.

Незадовільно (35-59 балів, FXF). Рисунок виконано незадовільно з точки зору графічного виконання:

- суттєві недоліки у розташуванні усього зображення на форматі;
- суттєві помилки у зображенні пропорційних співвідношень;
- недосконала передача конструкції об'єкту зображення;
- слабка технічна майстерність.

Задовільно виконаний рисунок, але помітно недосконале виконання одного або декількох елементів, допущено 9-10 помилок в композиційному, пропорційному або тональному рішенні постановки; порушення послідовності виконання рисунка.

Незадовільно (1–34 балів, F). Рисунок виконано незадовільно з точки зору графічного виконання:

- недоліки у розташуванні усього зображення на форматі;
- суттєві помилки у зображенні пропорційних співвідношень;

- недосконала передача конструкції об'єкту зображення;
- слабка технічна майстерність.

Незадовільно виконаний рисунок, рисунок не завершений, є суттєві порушення послідовності виконання рисунка.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента та творчий підхід під час практичних занять (1-3), виставкова участь у фестивалях та конкурсах (5-8), а також участь у житті групи (1-3). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Наталуха І., Апальков В., Рибін С., Носань В., Ногін Р. Пластична анатомія. Підручник. За ред. проф. В. Даниленка. Харків: ХДАДМ, 2008.
2. Сенін В. П., Коваль О. В. Школа рисунку олівцем. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2015.
3. Чеботов І. П. Харківська школа рисунку. Харків: Софія-А, 2017.
4. Andrews, Barbara Henriksen. "Art and Ideas: Reaching Nontraditional Art Students." *Art Education* 54, no. 5 (September 2001): 33. <http://dx.doi.org/10.2307/3193933>.
5. Adams, Laurie Schneider. *The Methodologies of Art. An Introduction*. New York: HarperCollins, 1996.
6. Andrus, Lynda E. *Art projects for educators and students*. 8th ed. [Belmont, Calif.]: Thomson Wadsworth, 2007.
7. Bammes G. *Der nackte Mensch. Hand- und Lehrbuch der Anatomie für Künstler*. Mit rund 170 Zeichnungen des Verfassers, zahlreichen Beispielen von Meisterwerken der bildenden Kunst, 144 Modellaufnahmen. VEB Verlag der Kunst Dresden, 1973
8. Berikbaev, Alisher Alikulovich. "Development of Competence Skills of Art Education Students." *International Journal of Psychosocial Rehabilitation* 24, no. 4 (April 30, 2020): 6984-88. <http://dx.doi.org/10.37200/ijpr/v24i4/pr2020514>.
9. Benjamin, Walter. *Work of Art in the Age of Its Technological Reproducibility, and Other Writings on Media* Paperback. Harvard University Press; Illustrated edition, 2008.
10. Clark, Gilbert A., Michael D. Day, and W. Dwaine Greer. "Discipline-Based Art Education: Becoming Students of Art." *Journal of Aesthetic Education* 21, no. 2 (1987): 129. <http://dx.doi.org/10.2307/3332748>.
11. Carr, Jeffrey. "Four types of art teachers for talented art students." *Roeper Review* 13, no. 2 (January 1991): 71-73. <http://dx.doi.org/10.1080/02783199109553313>.
12. Downing, Fripp Alfred. *Human anatomy for art students*. Mineola, N.Y.: Dover Publications, 2006.
13. Goldfinger E. *Human Anatomy for Artists: The Elements of Form*. Oxford University Press, 1991.
14. Goldman, Paul. *Looking at Prints, Drawings and Watercolours: A Guide to Technical Terms*. 2nd ed. London: British Museum Press in association with the J. Paul Getty Museum, 2006.
15. Gwent College of Higher Education. Faculty of Art and Design. [Publication produced by Fine Art Students]. Newport (Gwent): Gwent College of Higher Education, 1986.
16. Frank, Whitford, and Engelhardt Julia, eds. *The Bauhaus: Masters & students by themselves*. Woodstock, N.Y.: Overlook Press, 1993.
17. Fredericksen, Andrea, and Nick Grindle. *Creating Curators: Using Digital Platforms to Help Students Learn in Art Collections*. Art: Design: Media Subject Centre, 2009. Web: <http://www.adm.heacademy.ac.uk/resources/case-studies/creating-curators-using-digital-platforms-to-help-students-learn-in-art-collections/index.html>.
18. Knight-Mudie, Karen, and n/a. "Attitudes towards art competitions of senior secondary art students and teachers." University of Canberra. Education, 1988. <http://erl.canberra.edu.au/public/adt-AUC20060811.154408>.

19. Leonard, Melissa M. "Motivating Students for Success in Art Education." Digital Commons @ East Tennessee State University, 2005. <https://dc.etsu.edu/etd/1048>.
20. Netto, Amelia M. "ESOL Students in the Art Room: An Art Educator's Resource Guide." Digital Archive @ GSU, 2012. http://digitalarchive.gsu.edu/art_design_theses/100.
21. Nelson, Gayle. "Perceptions About Hands-On Art Making by Non-Art Major Online Students." ScholarWorks, 2018. <https://scholarworks.waldenu.edu/dissertations/5641>.
22. Nicoladies. *The Natural Way To Draw: A Working Plan for Art Study*. Souvenir Press Ltd, 2008
23. Oxford Brookes University. School of Art, Publishing and Music. *Fine art single field: Students' guide*. Oxford: Oxford Brookes University, 1997.
24. Pointon, Marcia R. *History of art: A students' handbook*. 4th ed. London: Routledge, 1997.
25. Thomson, Isabelle. *The Power of Art & Protest*. [New York, NY]: the Calhoun School, 2014.
26. Regev, Dafna. "Art Therapy for Hospitalized Students." In *Art Therapy with Special Education Students*, 125–46. New York: Routledge, 2022. <http://dx.doi.org/10.4324/9781003156918-7>.
27. Saywell, Edward. *A Drawing Glossary*. Fogg Art Museum, 1997, <http://www.artmuseums.harvard.edu/fogg/drawingglossary.html>.
28. Schwartz, Diane C., and Darra Pace. "Students Create Art." *TEACHING Exceptional Children* 40, no. 4 (March 2008): 50–54. <http://dx.doi.org/10.1177/004005990804000406>.
29. Winslow V. *Classic Human Anatomy in Motion: The Artist's Guide to the Dynamics of Figure Drawing*.
30. Pogorelov, Viktor, Khomenko O., Nosan V., Serdiyk O., Nogin R., Zherdev V. *Tvorchyi rysunok. Navchalno-naochnyi posibnyk [The Tutorial for the discipline "Drawing by speciality" for Masters degree of specialization "Creative (contemporary) drawing"]*. Kharkiv: KSADA, 2020
31. Zherdev, Vitaliy, *Metoduchni recomendatsii do dustsipliny "Academichnyi rysunok" dlia spetsializatsii "Stankovyi zhyvopus ta restavratsia vutvoriv mystetstva" [Methodological recommendations for the discipline "Academic Drawing" for the specialization "Easel Painting and Restoration of pieces of arts" (Bachelors, Masters)]*. Kharkiv: KSADA, 2009.
32. Zherdev, Vitaliy and Nogin, Roman, *Metoduchni recomendatsii do dustsipliny "Academichnyi rysunok" dlia spetsializatsii "Monumentalnyi zhyvopus" [Methodological recommendations for the discipline "Academic Drawing" for the specialization "Monumental Painting" (Bachelors, Masters)]*. Kharkiv: KSADA, 2010.